

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nezloga sve pokvari“ Nar. Posl.

Predplata s poštarinom stoji 2 for., a seljake samo 1 for. za cijelu godinu. Razmiorao 1 for., a seljake 50 novč. za pol godinu. Izvan Carovine više poštarine. Traže se najto najmanje 8 seljaka to su voljni, da im list šaljemo svim ukupno pod jednini zavojem i imenom, davat ćemo za 70 novč. na godinu svakomu. Novci se šalju kroz poštarsku Naznačnica. Ime, prezime i najbitnu Poštu valja jasno naznačiti. Komu List neodaje na vrijeme, neka to javi odpravništva u izvornom pismu, za koje se neplaća nikakva poštarina, napisav izvana Reklamacija. Tho List prima i drži, ako je pošten, ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIŠTVO I ODPRAVNIŠTVO

Tipografija Figli di C. Amati, via della Zonta, N. 7.

Pisma se šalju plaćene poštarine. Vestiti, dopisi i drugi spisi štampaju se u u cilnosti ili u izdaku, namo pravna stoji vrijednosti i smjeru ozoza Lista. No u cilnosti se dopisi neoprotobiljuju. O-obna napadanja i što suokrunno stvari nenalaze mjesta u ovom Listu. Priobčena se pisma tiskaju po 6 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakab stoje 60 novč. a svaki redak svitje 6 novč. i to u slučaju opotovanja po što se pogodje oglašnik i odpravništvo. Dopisi se nasređaju. Uredništvo i odpravništvo, osim izvanrednih slučajeva, neopiplaju, nego putem svoje Listnice.

POZIV NA PREDPLATU.

Minulo je već cijelih deset godinah, što se ovaj list štampa, te ovo nas, hvala Bogu, pred-vrati jedanaeste mu nove godine. Pozivljuć narod opet na novu predplatu, čvrsto se nadamo, ako se i broji nastajuća godina među naj-lisije, da neće ipak nitko prepusliti, a da se nepredbroji na ovaj list, komu je uprav svrha braniti narod od svake neprizajni i prokrediti mu put boljoj moralnoj i materijalnoj budućnosti.

Predplata s poštarinom za cijelu godinu stoji samo 2 for., a za seljake samo 1 for. za pol godine polovitu. Izvan Carovine za poštarinu više.

Ali ako se nadje barem osam seljakak pod jednom postom, i voljni su pod jednim zavojem i imenom do-bivati list, onda puščamo za 70 novč. na godinu svakomu. Postu, ime i pridjevok valja jasno naznačiti. Ako tko nedobiva lista na dobu, neka se potuzi u pismu, nezapečaćenu i izvana napiše uz Adresu „Reklamacija“. Za takovo pismo neplaća se poštarine.

Novce netreba pošiljati u zapečaćenu listu, jer je predrago, nego se uzme postarska naputnica (Vaglia postale, Postanweisung), po kojoj je cijenije, a i mjesta ima na njoj dosta, da se napiše ime, vrijeme, za koje se plaća i što se drugo želi.

Tko nam prvoga broja nevrati, držati ćemo ga za predbrojnika. Preporučamo svim rodoljubom, da nam dopisuju iz svojih krajevah po istini sve, što misle, da je vrijedno. Štampat ćemo cijelo ili među različitimi vesti, kako bude priliježje.

Nego ovdje nam je jošte opāme-nuti sve one p. n. predbrojniko, koji nam nisu platili ovolježje ili lanjske predplate, da to što prije učine, da pak nebudu neprilikah ni nam, ni njim!

Uredništvo „Naše Sloga“

Tipografija Figli di C. Amati, via della Zonta N. 7 u Trstu.

NAŠE TEŽNJE.

Danasšnjim danom stupamo u jedanaestu godinu obstanka našemu listu. Pod teškimi okolnosti ugledao je naš list svietlo, te najveće nam je zadovoljstvo, što je donekle razsvietlilo i osvjetlio naš hrvatski narod u Istri. Učevati starodrivnu našu vjeru, buditi narod, pribaviti hrvatskomu jeziku ono mjesto, koje ga po božjem i ljudskom pravu ide, bijahu i jesu naša načela. Naravaka posledica: uvesti naš jezik u škole i urede. Ova načela zajamčena su

nam već zakonom, nije treba nego jih izvesti. Najpreća nam briga mora biti, čim više naših skolah podignuti, skola bo je temelj svakomu blagostanju i slobodi. Buduć je skola u području obćinah, to je doba, da se sve na e obćine osviesle i tim nam je svetu duž-nost nastojati, da izaberemo naše ljude za zastupnike, jer obćine sačinjavaju provinciju u provincije državu!

Neimamo dosad još mnogo obćinah, koje bi bile sviesne svoje svete si zadate, ali nadati se je, da ćemo jih u kratko imati. Reć bi kao da izklu-ćivo hrvatske obćine sa hrvatskimi za-stupnici nisu, nekijim po volji, jer jim gledaju na svaki način napredak za-prećit. Imamo, hvala Bogu, državnih i zemaljskih zakonah, koji osjeguraju obćinam „autonomiju“ t. j. u svojem području imaju pravo zakone stvarati i upravljati se, kako jim se najbolje svi-di. Padržzene su obćine punim pravom pod nadzor više oblasti u dvojakoj svrhi: 1. da se imetak obćinski u in-teresu obćine uzdrži, 2. da se taj ime-tak zlo neuporabi. U čitavom ostalom djelovanju obćina ima neogranićenu slobodu samo da postojeće zakone štije. Viša oblast ima dakle onda intervenirati, kad se proti tim dvim toćkim gresi, a obćina se u ostalom može urediti kako hoće i imati činovnike, koje sama želi. Premda je to jasno i zakonom izrećeno to reć bi, da se nepoštije uvijek u svojoj strogosti zakon već se ga na svoj način razlaze. Imademo si jednom svoje škole i sviesne obćine, nije nam trd teško i ostalo postići, što uživaju i ostali narodi u našoj monarkiji. Današnji nazori svojih pametnih ljudh jest i ostati će do konca sveta, da država nemože obstojati bez naroda, dakle na-rod jest temelj državi. Naravno da su i oblasti radi naroda a ne narod radi oblastih. Najveća njega i skrb države i njezinih oblastih mora dakle smjerjati na blagostanje i mir naroda, a nipošto sijati nemir i krnjiti slobodu. Nemislimo mi onu slobodu, koja sastoji u tom, da svaki čini, kako mu se mill, već onu građansku i moralnu slobodu, koja na-lazi svoju jakost u jedinstvu te koju stiliti jest dužnost oblastih; to jest sloboda bez straha činiti sve, što je zaka-uzito, pravedno i dobro. Tu svetu slobodu moramo čvimi sredstvimi neprestano bra-niti.

Dogodjaji u Kastvu.

U jednom poslednjih brojevah iz-rekli smo nadu, da ćemo sa ovom rubrikom skoro prestati. Među tim ovi-djamo sada usljed poslednje brzozjavne vjesti iz Kastva, da je jedva svrsio jedan glavni činah kastavske drame, koja se neće tako brzo igrirati. Našim čitateljem bili će dobro poznati kastav-

ski odnošaji, pa da iste stvari neopetu-jemo, ogranićiti ćemo se na zadnji do-gadaj te ga kojom istinitom opazkom popratiti. Nakon dugih i velikih zaprekah i nakon neprestanoga zahtjevanju od strane zastupstva imala je biti dne 15. Decembra t. god. obćinska sjednica, u kojoj imadljahu se birati obćinski činov-nici i time bi se bio konaćno naš ured i naša uprava valjana urediti. Prošle-ljah za obćinska mjesta bijase sa svih strana mnogo, bilo je i jako valjanli, koji bi služili obćini na čast, nu to bi-jaše njekim trun u oku. Glavar sazvao je na 12. Decembra obćinske savjetnike, da se predljiežno posavjetuju o prosi-teljih i tako uzmognu u sjednici izvje-stiti zastupniku. Istoga dana (12.) bio je e. k. kapetan dr. Petris koćijom u Perenićevoj županiji tražeć gosp. Mata Drnjevića, obćinskoga savjetnika, odve-ćao se u Kastav i odsjeo kod g. Kar-levarisa, k tomu dao pozvati i glavara. Otdud su se uputili u obćinski ured. Nenasav tu ostalih savjetnikah razidjose se sritio.

Što je gosp. kapetan taj dan namjeravao, možemo samo slutiti, valjda je mislio pred obćinskim odborom raz-pusiti zastupstvo! Dne 15. Decembra sastala se većina obćinskih zastupnikah, a došao je sa strane politieke oblasti e. k. kapetan. On progovori najprije po prilici ovako: „Sada, pro nego se otvori sednica, oču vam proćitati, što mi je došlo od vis. e. k. namjestništva, da se razpusiti zastupništvo, i da i Kar-levaris i Drnjević (valjda i glavara Dukić) ostaju ovdje, drugi neka se razidju.“ G. Marinčić, član tim hipom razpusćenoga zastupstva, željase znati za uzrok, al mu kapetan odsjeće: „nit, nit, nit, hotte ću, ako ne, su tu žandarmi!“

Zastupstvo, koje je stopram 22. julija 1870 započelo svoje djelovanje te hotee prvi važni korak istom ovršiti, pošlje ne cijelih pet mjeseci, odkad je izabrano, prestalo je. Dviti 15. decem-bra ali se čereto nadamo samo na kratku dobu, jer će još isto u većem sjažu uzkrnuti. Razpust zastupstva mjeseca oktobra 1878 podnelo je pućanstvo strpljivo, nadajuć se, da će odaslanici oblastih znati bolje upravljati i urediti obćinske odnošaje. Bacalo se mnogo krivnju na g. Marota, što se nije svom silom zauzeo za dobrobit obćinsku, već pripravio put raznim komesarom. Da je nješto sakrivo moralo se je suditi po tom, što su mu više oblasti čast glavarsku uzete. G. Marot u razgovoru s jednim prijateljem rekao je, pošto mu bijase oduzeta čast, da je stogod kriv al, kad bi progovorio, da bi se i većih krivacah našlo! Nadošli komesar gosp. Simzig vladao u Kastvu do 22. julija 1870 te predao upravu novomu za-stupstvu. Izjavio se više puta sam, da će s njim oćiti i Kuder, koji je pod njim vršio službu liquidatora. Nu na viši mig bio je valjda i proti svojemu

osvedoćenju prisiljen kod prve sjednice novoizabranom zastupstvu preporučiti dotadan, e. činovnik“, dakle i liquidator Kudara, za kojega je bila slavna grunta ustanovila mjesto „dirigente“ kod kastavske obćine. Jasno kao i dan, da je Kuder dosada privremeni činovnik jedinstavno trpjen.

Sa tjeokijih nam se stranah prigo-vara, nemate sposobnih ljudih, nemate valjanlih činovnikah. Mi znanko, da su ovo zadnje zastupstvo sačinjavali samo najljepšiji obćinari, nu buduć nehtje-dose plesati kao su njeki htjeli, zato jih proglašise za nesposobne. Što se lice činovnikah, to je jedina i nepre-stano opetovana želja svojih zastupnikah bila, da odstrane narintoga jim liqui-datora te da si izaberu svoje valjne činovnike. Tri mjeseca je trebalo dok je zastupstvo moglo razpisati konkurs, jer su mu se uvijek njekakve zapreke pravile, pak sada kad hoće da imenje činovnike, osobito dobro poznatoga, valjanoga ul naše kret tonjeka kao tajnika, to se brže bolje požurili, da razpuste zastup-stvo, da za Boga neizabere činovnikah, jer kamo onda s Kuderom? Propala obćina, propao onaj hrvatski narod, samo da Kuder uživa plaću a onaj drugi da se smije!

Što je napokon ured? Jeli zelite, da ostane uvjek „misera plebs contri-buens“? Jesu li sva prava i pravice samo mrtvo slovo? Jeli nije nećevno, da dve osobe zaslužuju više izbira nego li 27 županijah sa injavajućih ob-ćinu Kastav? Jeli će se još tko usuditi reći: Vi nemate valjne uprave, valjan-lih činovnikah? Da nebiho Kudara u Kastvu, sve bi bilo u redu, nebi bilo tajnoga izvjestitelja, najveći bi vladao mir. Nesjeća se nitko više onih blagih rie ih pokojnoga cara i kralja Franje II.: „pacem meam populus meus“, ih su se vremena prougnula! Zastupstvo u ok-tobru zaključilo g. Kudara sniziti plaću na 60 for., g. kapetan sistirao ih su-pendirati je taj zaključak. Jeli taj za-ključak protuzakonit, što obćina svomu činovniku opredlježje plaću? Nu svi razlozi i sve naše tvrdnje prem osno-vane, jer nebisimo se usudili objelodaniti nješto, za što nebi bili osvedoćeni, ostale su neuvazene, jer duumviri kod Matulja vele, da se na zastupstvo upli-va, da je trojica njih, koji agitiraju, da se zastupstvo nehoji Kudara kao ni kapetana (kad je u svojem pravu), pa zato da valja zastupstvo razjertati.

Kad se je zaključivalo o razpustu zastupstva misliho se je valjda i na druge eventualite. g. 96 zakona ob-ćinskom redu glasi: „Obćinsko za-stupstvo može biti od namjestništva razpuseno. Pdržzaje si pako obćina pravo na utok (rekurs) na ministarstvo. Najdulje do šest tjednah pošlje razpus-ta mora bit razpisan novi izbor.“ Dakle uzet ovlašten krugovi ovaj paragraf u obzir mislili su na novo zastupstvo, koji će

se birati. Ali poznato je, kako smo već rekli, da boljšega zastupstva u Kastvu bitu nemože, pak tko će pobijediti, kad bude narod opet iste bitice izuzev možda dvojicu ili trojicu? Sl. giunta, kao iz poznatoga izvora doznajemo, piše ovako: „Namjestništvo je 21. Novembra 1879. javilo giuntu, da kani zastupstvo raspustiti te pozivlje ju neka se s njim složi. Raspust imao se dogoditi in seguito al rapporto e proposta del capitano Petris. Veli, da je onaj predlog došao inaspettato, ali da nije mogla braniti zastupstva. Giunta, niti nemisleć na raspust, javila Kuderu, da koncem 9. 1879. svrši njegovu službu u Kastvu, jer da će zastupstvo urediti občinski ured. U to da je pak namjestništvo odhucilo raspust, te će Kuder još ostati u Kastvu. (To je Arhimedova ločka!) Nu da će bit izbori odmah raspisani, te čim bude zastupstvo konstituirano, da će odmah Kuderu odazvati.“

Buduć je g. Kuder glavaru svaki dan glavu napunjavao te ga sve više od zastupstva odvrćao te i strasio, da je već zaključeno na višem mjestu, da će kastavsku občinu razdijeliti na četiri diela, to se je ugledan zastupnik obratio na giuntu za razjašnjenje a ugledan član giunte odgovara na to: „Mi possibili o probabili smembramenti del Comune, qui nulla ci consta, in ogni modo non è il Cuder quegli, che sarà chiamato a dire in di ciò l'ultima parola ed a preferire la relativa sentenza.“ Svaki bi bio sad nevin! Jedan se s drugim izgovara!

Premda se kadkad kaže, da je predstojnik političke uprave na Voloskom naše krvi čovjek, to zato svaki bi volio nepristrana tudjina, koji nebi bio na nikakvu osobu vezan, kad bi sine ira et studio svoju službu vršio na blagostanje kotara. Najveće je blago, uživati ugled i biti od svojih građanah ljubljen. Nije ni stanje glavara kastavske občine bilo zavidno. Na njega kao poštena ali neučak čovjeka djelovao je s jedne strane Kuder, s druge kapetan, pa tako nehotec se po njihovoj politici zamjeriti (a kako bi se bio zamjerio?) oblastim, oduddio se malo od zastupstva, pa sada doznajemo, da i oni na njega tobožnju krivnju bacaju (valjda što jih je slušao!) Zastupstvo je razpušćeno, a pitanje bijaše, tko će upravljati občinom do novih izborah? Glavar i Karlevaris izjavili se, kad jih se zato iz početka upitalo, nepovoljno, nu, kao što smo gori javili, reć bi da se jih je ipak nagovorilo, da kao triumvirni komunitate regenda tekuće poslove vode. Ora trojica su izjavili e. k. kapetanu, da će jih Kastvice mrko gledat, nu promislamo, kad bi se bili svi nepovoljno izrazili, a vlada neimajuć pri ruči čovjeka, kojega bi u Kastvu poslala, i uzet u obzir gori navedene čine, nebi li bili imali možda g. Kudera još i za upravitelja! Od dvajuh žalih ipak će Kastav podneti lagje manje! Ako ste i tri, budite svjestni i nedaite se za nos od nikoga voditi.

Zastupnik pita razloge ili motive raspusta, na to mu se za žandari strasi, ako se dalje potuže, to se tuže pet, šest mjeseciheri nerese, pak kamo će narod, da se obrati? Neznamo još kakve će korake birši zastupnici poduzeti, u budućem broju ćemo već javiti. Vi pako kastavski obćinari budite slozni i pripravi, pobjeda će bit naša!

„Progresso, Fratellanza e Concordia“ i izbori za obč. zastupstvo u Pazinu.

„Progresso, Fratellanza e Concordia“ (Napriedak, bratimstvo i sloga) jest go. plakati, koje su podpisali i glavi skup poznatih gradjanah i druga kesp. iz pazinske občine. Kateno

iskreno, da su nas njevoja imena na onih plakatih neugodno iznenadila. Posve nam je nerazumljivo, kako su stara i poštena hrvatska imena, na one plakate: došla zajedno sa imeni ljudih, kojih su nakane i misljenje svakomu dobro poznate. Jeli bilo imeuovanoj gospodi poznate, kad su onaj plakat podpisali, da se tu nije boj poštenih Hrvatah, privrženih haabsburško-lorenskoj dimastiji proti irredentaronu?

Opetujemo, imenovane gospode nerazunjemo, al pustimo jih u miru; sami će odgovarati za to, što su učinili. Pogledimo radje u geslo gori za-bilježeno, t. j. u šuplje rieči, pod kojimi skrivaju neprijatelji hrvatskoga naroda i naše vladajuće kuće svoje eućenje, svoje prave nakane i svoje sebićenost.

Gorpedo, zovete li to „progresso“ ili „fratellanza“, što prodaješe siromasnomu seljaku turkinju vrijednu 3 ili 4 for. za 12 for. i veće, kaošto to njeki javno čini, koji nikad siromahu nekaže, za koliko je turkinju uknjižio, ako mu ju na vjeru dade? Jeli to „fratellanza“, što si taj muž zaračunava za izručeno blago, koliko mu drago, i da mu mora seljak konačno najmanje deset putah toliko platiti, koliko bi platio poštenomu mužu? Nije čudo, da ima još dan danas mnogo seljakah, koji idu na liepak (vergun) takovih „trgovacah“ — nevolja i bieda sili jih na to; al je čudo, što vlada neuzime pravicu trgovanja tim ljudem, kojih su nedjela obće poznata, da neunisti takovu „fratellanzu“. Zali bože ima u Pazinu mnogo takovih tćeah, koji zovu, neznamo, ili „progresso“ ili „fratellanza“ ili „concordia“ to, što kakva siromaha ulove na liepak i po židovsku oderu. Ti tici su većinom ili pritepeni Karnjelij, ili odmetnici svoga naroda, o kojih se čita u jednoj knjižici, da su gori nego Židovi, i da nejma radi toga Židovah u Istri, jer jih ti ljudi u njihovom zanatu nadmašuju.

Jeli to „progresso“ ili „fratellanza“, kad drugi bogataš iz vaše stranke svim svojim dučnikom pred izbori piše i prieti, da će jih uništiti, ako nebudu došli za njegovu stranku glasovali, ili proti njoj glasovali? I da se nije taj protiv njoj glasovali? I da se nije taj gospodin s onimi pismi šalio, svjedoči seljak iz pazinskoga polja, kojemu je odmah „spezu učinio“, jer je za hrvatsku stranku glasovao. U ostalom će taj gospodin morati svoju „fratellanzu“ zagovarati pred sudom, jer kao učenjaka morao bi znati, da može od dužnikah zahtjevati kamate, pa i glavnicu, ali nikad siliti, da mu prodaju za novac svoje osvjedočenje, svojega Boga, svoj narod i tako njegovi robovi budu. Nije li mrzka takova „fratellanza“ za svakoga poštenoga čovjeka, koja od svojega iskrojega zahtjeva njegove najsvetije ljudske pravice, to unistuje svakoga, koji se usudjuje buniti „concordiu“ pritepenih Karnjeljah i potaljanjenih lončarah i rešetarah s. tim, da jih ne bira u občinsko zastupstvo?

Jeli to „progresso“ ili „fratellanza“, što čovjek, koji doista često u crkvu teče i u njoj se molit, naš narod upravo dere. 50 i veće po sto zahtjeva, i našega izobraženoga čovjeka iz birališca tim odpraviti hoće, da od njega javno 4 dužne mu forinte vjera? Misli li taj čovjek, da su njegova djela liepa i nepoznata svijetu, jer mu jih njegov rođak, muž gladak kao jegulja, koji je svoje zvanje pogriješio, blagoslovlje i odobrava? Za svoje mrzko djelo na birališcu dobio je zasluženu plaću, za druga njegova nedobra djela odgovarati će on i njegov rođak na drugom svietu.

Jeli to „fratellanza“, ako najviše mudrac iz Piena našem čovjeku za značnicom prieti? Jeli to „fratellanza“, ako isti podkupujući svjetla na galerij izborne dvorane s okom namigne, da

zvižda i da sramoti svećenika, koji je došao vršiti svoje izborno pravo?

Jeli to „progresso“, što su njeki ljudi vaše stranke izborne punomoći podpisali krivo bez znanja dotičnih izbornikah — o čemu ćete pred sudom već čuti — i na sve moguće načine naš narod šlepići, strasili i jadnu kupovali, samo da vas il vaše bira?

Zovete li to „progresso“, što podkupljena svjetina na javnih mjestih listine naših kandidatah čovječjim blatom maže? Jeli to „progresso“, što ta ista svjetina našim svećenikom odjelo reze i žestom poljeva, kaošto je to kod zadnjih izborah učinila? Jeli radi „progressa“ ili „fratellanze“ ili „concordie“ onaj podkupljeni ljudski izrod zviždatje i tuleć naše izbornike praćio, kad su iz birališca kući išli? — Kad bi Talijani iz Talije znali, kakvi ste, kakovim plodom ovud talijanska izobraženost rodi, kako „talijanska kulturu“, kojom se uvijek šepirite, oskrvnjujete i zlorabite, — za stalno sramili bi vas se!

Nadalje. Jeli iz „fratellanze“ ili „progressa“ krećmar „ernega orla“ u Pazinu tresuć se od jada i gledajuć kao divlji maćak našem čovjeku prieti, da će ga iz krme baciti, kad je po svojem osvjedočenju i bez ikakve zlobe s njim o masoj svetoj stvari govorio?... Eto, to je vaša liepa „fratellanza“, to vaša slavna „progresso“, to vaša častna „concordia“ — sve plod vaše „nadre talijanske kulture“!

Gospodo, jeli plaćalo dosadanje zastupstvo učitelju glasbe 800 ili 1000 for. godišnjih u ime „progressa“ ili talijanske „fratellanze“, da vašu djecu podučuje, a da djeca našega naroda ništa od toga neimaju, premda i njihovi otei toga učitelja plaćati moraju? Jeli to „progresso“, „fratellanza“, ili „concordia“, što se kupuju za pučke škole u Pazinu, uzdržavane teško zasluženiimi novci našega naroda, izdajnički zemljovidu (carte geografiche), koji kažu da Istra spada k Taliji, i koje je morala dotična oblast zapleniti? — Očuvaj nas Bog od takovoga „progressa“, da-leko budi od nas takova „fratellanza“, nebito nikad takove „concordie“ podržljvih Karnjeljah i zaslepljenih šarenjakah!

Znači li „progresso“ onaj umotvor (?) u „Cittadinu“, koje ste pošle izbora u občinsko zastupstvo napisali, koji vašim činom vašoj „fratellanzi“ krunu na glavu prieti će, s blatom i gnjusobom se nabacuje i po naših svećenieh udara? Ili je ono izliev vaše „talijanske kulture“ i „fratellanze“?

A ti, dragi hrvatski puć u Istri, koliko vremena ćeš još snašati, da budu ti ljudi na tvojoj zemlji tvoje svetinje zasmechivali, blatili i gnjusili? Koliko vremena ćeš još gledati, da ti se tvoja vjera, tvoj jezik i sve što ti je sveto i što ti svelo mora biti, gazli? Koliko vremena ćeš dragi puć dopesćati, da budu ta gospoda za tvoj novac plaćala učitelja glasbe i kupovala irredentarske zemljovide? Koliko vremena ćeš još čekati, da zabraniš tim pritepenim Karnjelom, irredentaronu i šarenjakom na tvojoj zemlji maštiti se i nju proglašivati izključivo talijanskom? Koliko vremena ćeš još poslušati krik te gospode na tvojoj zemlji, da Hrvatiah u Istri nejma? —

Slušaj i poslušaj, dragi hrvatski puć, savjet srca, koje za te gori i koje će za te goriti do zadnjega trenutka: Radi narljivo, stedi, pritrpi, da se oslobodiš onih pljaviech, koji se tvoji mljucvi debele i za tobom se smijut. Dug je zao drug! Nije dovoljno, da moraš zanj velike kamate plaćati tog gospodi. Ta gospoda zahtjevaju od tebe, da zatijši tvoje osvjedočenje, tvoju vjeru, tvoj jezik, inače nejma kod njih milost za te. A vi, koji nejmate toga nevoljnog druga, koji se neodvucite od

tih grabezljivacah i pojidezah, pomozite, podučite, opominjajte vaše bližnje, da jih te „živinske kuge“ oslobodite, da uzmognu opet slobodno dihati. Ljudice vas spominjati kao dobroćinitelje, a Bog će vam platiti!

Konačno moramo još spomenuti čovjeka, koji se je kod izborah veoma jednostrano ponašao, koji je mirno gledao, kako je proslućina za našimi muzevi i za našimi svećenici fućkala i njim se podrugivala, i koji se je na javnom mjestu izrazio, da će našega čovjeka, Hrvatua, u zatvor metnuti, no-bude li prestao za hrvatsku stvar raditi. Istina, da je taj gospodin od talijanskoga glavara ili podeste plaćen, i da sluga mora poslušati svoga gospodara, ali oni novci, s kojimi glavar občinske činovnike plaća, su novci također našega naroda. A to bi bio dovoljan razlog, zašto bi se on nepristrano vladati morao ako nezna, da bi se on u obće već kao javni službenik morao tako vladati. U ostalom ćemo o tom gospodinu na drugom mjestu veće kazati. —

DOPISI.

iz Pazina-grada, dne 27. decembra 1879.

Čitalo se po novinah da su nastali tužni dani za siromasni puk u Istri, a i žalostna je istina. Jadrnoga kmeta izdala liepna a sada pritiska zima sa sniegom. Ima na stoline obitelji koji neimaju korice hljeba u kući. Sirotinja grne na gomile sa svih strana u Pazin i čovjeku je plakati kad ih vidi u subotu gdje onako slabi, suhi i čisto erai od glada i čieć hodaju po ulicah i sklopljenimi rukama mole za pomoć! Tu vidiš osledjela starca, koji nije još nikad u svom vieku prosjačio, gdje ti knea na vrata, ondje opet udovica sa drobnom polunogom dječecom, gdje sazeroni i u zdvojnosi nezna šta bi počela. Govori se da su nekogi na Zminjstini i pod Učkom naglom smrću preminuli. Bog bi dao te nisu od gladi umrli! Nu to je jedva početak nevolje a šta će biti u mjesecu februaru, martu i aprilu? — Zaista mnoge obitelji čeka očita propast ako im Bog i dobri ljudi u čas nepriskoće u pomoć!

Da se ublaže bar u nešto golemi jadi siromasnih Istranah osnovaše rodoljubi grada Pazina dobrotvorni odbor komu je zadaća nabirati prinose za stradajuće u Istri. Predsjednik je toga odbora gospodin Franjo Matejčić, profesor na pazinskoj gimnaziji, podpredsjednik Anton Kalac, kapelan, tajnik Ivan Berbuć, profesor a blagunik gosp. Janko Hoćevac, c. k. porezni činovnik. Franjo Orlić, župnik žrnjanski, Franjo Bukovac, župnik trviški i mnogi drugi rodoljubi su odbornici, sve ličnosti koje svim srcem ljube svoj tužni, prezreni i zapaćeni narod. Mnoge plemenite duše njihovu se pozivu već odaznase poslajući im svotice novcaeh kojimi će za ove blagdane nabaviti turkinje i razdijeliti potrebim. Naša dična brava Slovenci i ovom prigodom pokazaše kako im na srceu leži teška sudbina istranskoga puka. Hvala im svesrdna! Ugladali se mnogi u njih!

Ovim se obraćamo zajedno i na ostali slavyanski sviet osobito na našu braću Hrvate vruće ih proseći, da nam i oni pruže svoju pomoćnicu ruku u ovoj biedi. Bit ćemo im na vieke zahvalni! Dao Bog te ove naše rieči neostaju glas vapjuć u pustinj!

Pripomenut nam je jošte da je gori rećeni odbor nakan pružiti pomoć osobito stanovnikom pazinsko-plominskog kapitanata jer ondje vlada najviece bieda. Ako pak dobije kao što se i nada izdašnije pomoći onda će promaknuti svoj dječakog također u Buzet-

